

Vraag 1

Wat zou de uitvoeringspraktijk, de rechtsspraak en belanghebbenden in de zin van de Awb helpen om de individuele transparantie van algoritmegebruik bij besluitvorming in de zin van de Awb te bevorderen?

Deze vraag is dubbelzinnig: Gaat het om de uitvoeringspraktijk in de zin van de Awb dan hoort er achter belanghebbenden een komma te staan.

Gaat het om de "belanghebbenden in de zin van de Awb" dan hoort er achter Awb een komma te staan. Alleen op die manier kun je goed aangeven waar de hoofdzin door een bijzin of bijstelling wordt onderbroken en waar de hoofdzin wordt vervolgd.

Hoe kan of moet de individuele transparantie van algoritme gebruik bij besluitvorming bevorderd worden? Het college voor de rechten van de mens en de raad van state oordelen(p.7 reflectiedocument) dat transparantie aan de basis van elk besluit moet staan. Dus geef aan welke algoritmes(of delen van algoritmes) op welke wijze een rol hebben gespeeld bij de uiteindelijke formulering van het besluit.

Vraag 4. Hoe kan de inzet van algoritmen bijdragen aan de waarborgfunctie van het Awb en het versterken van de menselijke maat?

De waarborgfunctie

p.11 Alinea 4 van het reflectiedocument geeft goed aan wat de waarborg is die de Awb beoogt te bieden(zie ook p.7 alinea 1 en 2).

p.11 Alinea 6. De bewijslast dat het algoritme geen fouten maakt dient bij de degene te liggen die het hanteert. Als een burger een plausibel bezwaar heeft is het algoritme fout tot de overheid het tegendeel ten genoegen van een onafhankelijke instantie heeft bewezen. Zolang de overheid dit bewijs niet levert wordt de uitvoering van het besluit opgeschort. Als het bewijs in eerste instantie is geleverd kan de burger alsnog beroep(met opschortende werking) aantekenen.

De menselijke maat

Het begrip menselijke maat komt nergens in het reflectiedocument aan de orde. Dat is tekenend. Kennelijk is de menselijke maat in het hele politieke- ambtelijke- en commissiegebeuren nergens een onderwerp van enig belang geweest. Als goedmaker kan vastgesteld worden dat transparantie wel heel duidelijk wordt genoemd als een zeer belangrijke factor in het goed functioneren van de Awb in onze samenleving.

Mensen hebben een groot aantal zaken en taken waar elke dag aandacht aan moet worden besteed. Valt er een besluit van de overheid op de mat dan past dat niet in de routine. Het kost tijd om te lezen en soms nog meer om het te begrijpen. Dat verstoort het huishouden, de aandacht en zorg voor de kinderen(school en clubs), de mantelzorg, de buurtbetrokkenheid, etc. Het resultaat is dat het koffiekwartiertje met de buurman of buurvrouw vervalt om die lastige brief van de overheid nog eens goed te lezen. Of het komt er helemaal niet van met alle rampzalige gevolgen van dien. Dit is min of meer de menselijke alledaagse maat.

Dus overheid: heb begrip voor maar vooral geduld met uw belastingbetalende burgers. Zij bezorgen u uw welstand. Als u niets hoort bel dan na 6 weken eens op maar stuur vooral niet meteen een dwangbevelachtig schrijven.

De rol van AI zou kunnen zijn dat er een seintje naar een mens binnen de overheid wordt gegeven die dan actie ontplooit. Misschien kan AI ook rekening houden met het feit dat een tekst die voor de ene burger transparant is voor een andere burger niet transparant hoeft te zijn.

Maatwerk leidt naar menselijke maat.

Menselijke maat standaard in ontwikkelspecificaties.

Bij de ontwikkeling van algoritmes kunnen de bestuurders er voor zorgen dat de roep om de menselijke maat doorklinkt in de ontwikkelspecificatie van een algoritme. Daar worden de eisen geformuleerd waar het eindproduct in de testfase aan moet voldoen. Het is voor de hand liggend dat burgers en organisaties deel nemen aan die de testfase.

Hoe verder?

De wet Awb dekt besluiten af over een grote verscheidenheid aan onderwerpen. Deze besluiten zijn gericht aan een minstens zo grote verscheidenheid aan burgers en organisaties.

Het is moeilijk voorstelbaar dat een eenvoudig(p.2 rule based) algoritme de complexiteit in deze besluitvorming goed kan behappen d.w.z. zowel de waarborgen als de menselijke maat verschaffen in de besluiten.

Algoritmes gebaseerd op diepgaande en diepgetrainde AI kunnen dit binnen niet al te lange tijd waarschijnlijk wel aan, maar dan verdwijnt de transparantie. Wat dan?

Deze open vraag raakt de overheid als geheel. Om dat goed aan te pakken is een overheid-brede centraal gemanagte benadering noodzakelijk. Verder moeten overheid en rechtspraak rekening houden met toenemend gebruik van AI door burgers, organisaties en advocatenkantoren bij verweer tegen besluiten gebaseerd op de Awb. Men zou zelfs door die partijen overvleugeld kunnen worden.

P.S. interessant in het boek "De Maniac" door Benjamin Labatut pagina 332 en 370 ISBN 978 94 93169 93 7